

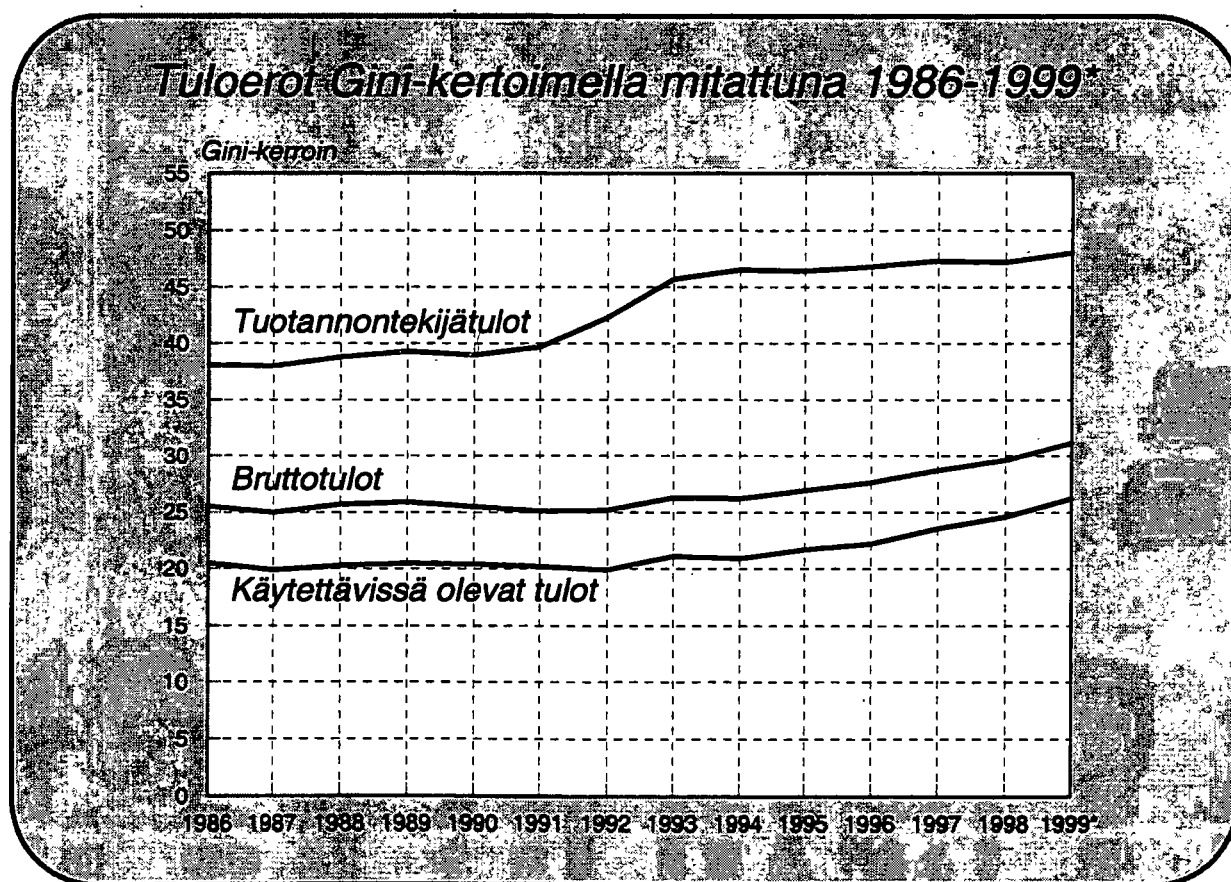
Tulonjaon ennakkotilasto

Alustavia tietoja tulonjaon kehityksestä

1999

Lisätietoja: Veli-Matti Törmälehto

Vastaava tilastojohtaja: Risto Lehtonen

Mitä suuremman arvon Gini-kertoimella saa, sitä epätasaisemmin tulot ovat jakautuneet.

* = ennakkotieto

Tulonjaon kehitys vuonna 1999

Ennakkotietoja

Omaisuus- ja palkkatulot lisäsivät käytettävissä olevia tuloja

Ennakkotietojen mukaan kotitalouksien keskimääräiset käytettävissä olevat tulot lisääntyivät nimellisesti 7,2 prosenttia vuonna 1999 edellisvuoteen verrattuna. Reaalisesti, inflaation vaikutus huomioiden, tulot lisääntyivät 6 prosenttia. Kotitalouksia oli yhteensä 2 365 000 eli 10 000 kotitaloutta enemmän kuin vuonna 1998.

Kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen mediaani nousi selvästi vähemmän kuin keskiarvo vuodesta 1998 vuoteen 1999. Nimellisesti mediaanitulo nousi 4,6 prosenttia ja reaalisesti 3,4 prosenttia. Sekä keskiarvolla että mediaanilla mitattuna keskimääräiset tulot lisääntyivät vuonna 1999 nopeammin kuin vuonna 1998.

Kotitalouksien tuloja kasvattivat vuonna 1999 erityisesti omaisuustulot, jotka lisääntyivät keskimäärin reaalisesti noin 25 prosenttia edellisvuodesta. Kotitalouksien keskimääräiset palkkatulot lisääntyivät 5,6 prosenttia, mutta yrittäjätulot selvästi vähemmän eli 0,4 prosenttia kotitaloutta kohti.

Asetelmassa 1 on tarkasteltu kotitalouksien tulojen rakennetta 1990-luvulla. Omaisuustulojen osuus on kasvanut ajanjaksolla, mutta erityisen voimakasta omaisuustulojen kasvu oli juuri vuonna 1999, jolloin niiden osuus bruttotuloista nousi kaksi prosenttiyksikköä.

Tulonjakotilastossa omaisuustuloja ovat korot, osinot, vuokratulot, tekijänoikeuspalkkiot, realisoituneet ve-

ronalaiset luovutusvoitot ja laskennallinen asuntotulo. Näistä erityisesti luovutusvoitot ja osinkotulot lisääntyivät merkittävästi. Vuonna 1999 rahamääräiset omaisuustulot lisääntyivät noin 42 prosenttia ja laskennallinen nettoasuntotulo 7,5 prosenttia edellisvuodesta.

Palkka-, yrittäjä- ja omaisuustulojen summa eli tuotannontekijätulot lisääntyivät edellisvuodesta keskimäärin 8,1 prosenttia. Palkka- ja yrittäjätulojen summa eli kotitalouksien työtulot¹ lisääntyivät keskimäärin 5,1 prosenttia edellisvuodesta.

Saadut tulonsiirrot alenivat reaalisesti kotitaloutta kohden 0,4 prosenttia. Saaduista tulonsiirroista työ- ja yrittäjäeläkkeet lisääntyivät, kansaneläkkeet ja työttömyyskorvaukset alenivat.

Saatujen tulonsiirtojen ja tuotannontekijätulojen summa eli bruttotulot lisääntyivät keskimäärin noin 6 prosenttia edellisvuodesta. Kun bruttotuloista poistetaan laskennalliset erät, saadaan kotitalouksien rahatulot. Ne lisääntyivät edellisvuodesta keskimäärin noin 5 prosenttia.

Kotitalouksien maksamat tulonsiirrot eli verot ja veronluonteiset maksut lisääntyivät 6,6 prosenttia edellisvuodesta. Vuonna 1999 kotitaloudet maksoivat tulonsiirtoja lähes yhtä suuren osuuden bruttotuloistaan kuin vuotta aiemmin. Ensimmäistä kertaa vuoden 1990 jälkeen kotitaloudet myös keskimäärin maksoivat enemmän tulonsiirtoja kuin saivat niitä.

Asetelma 1. Kotitalouksien tulojen rakenne vuosina 1990–1999*

Tulokäsite	Osuus bruttotuloista, %										
	1990	1991	1992	1993A	1993B	1994	1995	1996	1997	1998	1999*
1. Palkkatulot	65,0	62,1	58,1	53,1	53,8	52,6	53,3	54,3	54,3	55,4	55,4
2. Yrittäjätulot	7,8	6,7	6,0	5,6	6,1	7,0	6,9	6,0	6,4	6,1	5,7
3. Työtulot (1+2)	72,9	68,8	64,1	58,6	59,9	59,6	60,2	60,4	60,7	61,5	61,1
4. Omaisuustulot	5,2	6,7	6,9	9,5	8,3	7,9	8,4	9,1	10,3	11,1	13,1
5. Tuotannontekijätulot (3+4)	78,1	75,4	71,0	68,1	68,2	67,5	68,6	69,4	71,0	72,6	74,2
6. Saadut tulonsiirrot	21,9	24,6	29,0	31,9	31,8	32,5	31,4	30,6	29,0	27,4	25,8
7. Bruttotulot (5+6)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
8. Maksetut tulonsiirrot	-24,9	-23,7	-24,6	-24,6	-24,9	-26,5	-27,0	-27,3	-26,5	-26,6	-26,7

Vuoden 1993 tiedot on laskettu kahdella tavalla tulojen muodostuksessa tehtyjen muutosten vuoksi: A on vertailukelpoinen sitä edeltävien vuosien kanssa ja B vuosien 1994–1999* kanssa.

* = ennakkotieto

¹ Työtuloista on aiemmissa tulonjakotilaston julkaisuissa käytetty nimeä "ansiotulot". Työtulot sisältävät verotuksessa sekä ansio- että pääomatuloina verotettavia tuloeria.

Omaisuuustulot kasvattivat tuloeroja vuonna 1999

Ennakkotietojen mukaan suhteelliset tuloerot kasvoivat selvästi vuonna 1999 edellisvuoteen verrattuna. Tuloerojen kasvu havaitaan asetelmasta 2, jossa suhteellisia tuloeroja on tarkasteltu tulonsaajakymmenysten (desiilien) tulo-osuuksien ja tulonjaon epätasaisuutta mittaavan Gini-kertoimen avulla.

Edellisvuosista poiketen eniten tulo-osuuttaan menettivät vuonna 1999 tulojakauman keski- ja yläosassa oleviin kotitalouksiin kuuluvat henkilöt, ylintä tulonsaajakymmenystä lukuun ottamatta. Se kasvatti osuuttaan kokonaistulosta huomattavasti. Kaikki muut tulo-kymmenykset menettivät tulo-osuuttaan.

Ylintä tulonsaajakymmenystä on hyödyttänyt pitkälti omaisuustulojen, lähinnä luovutusvoittojen ja osinkotulojen lisääntyminen. Tulo-osuuttaan on kasvattanut erityisesti aivan ylin tulonsaajaryhmä, suurituloisin yksi prosentti henkilöistä. Suurituloisinta kymmenystä lukuun ottamatta tulokehitys oli eri tulonsaajakymmenyksissä aiempia vuosia tasaisempaa. Keskimääräiset reaalitulot nousivat kaikissa tulokymmenyksissä.

Asetelmassa 3 kuvataan käytettävissä olevien tulojen lisäksi tuotannontekijätulojen ja bruttotulojen jakautumista kaikkien kotitalouksien välillä. Ennakkotietojen mukaan tuotannontekijätulojen erot kasvoivat jälleen hieman vuonna 1999. Syynä tähän lienevät

omaisuustulot, sillä työttömyyden väheneminen ja työllisyyden kohentuminen tasoittivat jonkin verran tuloerojen eli palkka- ja yrittäjätulojen jakautumista kaikkien kotitalouksien välillä.

Julkinen valta tasoittaa tuotannontekijätulojen eroja tulonsiirtojen avulla. Asetelman 3 alaosassa kuvataan saatujen ja maksettujen tulonsiirtojen vaikutusta tuloeroihin. Saatujen tulonsiirtojen tuloeroja tasaava vaikutus on viime vuosina laskenut nopeasti. Ennakkotietojen mukaan tämä kehitys jatkui myös vuonna 1999, jolloin tuloeroja tasaava vaikutus oli jo 1990-luvun alun lamaa edeltävällä tasolla.

Myös maksettujen tulonsiirtojen tuloeroja tasaava vaikutus väheni vuonna 1999 niin, että tasaava vaikutus oli alhaisimmalla tasollaan 1990-luvulla. Tämä on todennäköisesti seurausta kotitalouksien verotuksen progressiivisuuden vähenemisestä. Voimakkaasti lisääntyneet omaisuustulot kuuluvat pääomaverotuksen piiriin ja niitä verotetaan kiinteän veroasteen (29 % vuonna 1999) mukaan.

Saatujen ja maksettujen tulonsiirtojen yhteisvaikutusta on kuvattu Gini-kertoimen muutoksella, kun tuotannontekijätuloista siirrytään käytettävissä oleviin tuloihin. Tulonsiirtojen tasaava vaikutus oli myös kokonaisuutena alhaisimmalla tasollaan 1990-luvulla.

Asetelma 2.
Desiilien tulo-osuudet vuosina 1990–1999*

Desiiliryhmä	Tulo-osuus, %										
	1990	1991	1992	1993A	1993B	1994	1995	1996	1997	1998	1999*
I	5,0	4,9	5,1	5,0	5,0	5,1	5,0	4,8	4,7	4,5	4,4
II	6,5	6,6	6,7	6,6	6,6	6,6	6,5	6,3	6,2	6,0	5,9
III	7,4	7,4	7,5	7,3	7,3	7,4	7,2	7,2	7,0	6,9	6,7
IV	8,1	8,2	8,2	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	7,7	7,6	7,5
V	8,9	9,0	8,9	8,8	8,8	8,8	8,7	8,7	8,6	8,5	8,3
VI	9,8	9,8	9,8	9,6	9,6	9,6	9,5	9,5	9,5	9,4	9,2
VII	10,7	10,7	10,7	10,5	10,5	10,4	10,4	10,5	10,4	10,4	10,2
VIII	11,8	11,8	11,8	11,6	11,6	11,6	11,6	11,7	11,7	11,7	11,4
IX	13,5	13,4	13,3	13,3	13,3	13,4	13,4	13,6	13,5	13,6	13,3
X	18,3	18,3	18,3	19,2	19,3	19,2	19,7	19,8	20,8	21,4	23,2
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Gini-kerroin	20,4	20,2	19,9	21,0	21,1	20,9	21,7	22,2	23,6	24,6	26,2

Desiiliryhmät on muodostettu henkilöiden kesken kotitalouden kulutusyksikköä (OECD) kohti lasketun käytettävissä olevan tulon mukaan. Vuoden 1993 tiedot on laskettu kahdella tavalla tulojen muodostuksessa tehtyjen muutosten tähden: A on vertailukelpoinen sitä edeltävien vuosien kanssa ja B vuosien 1994–1999* kanssa. Pyöristysten vuoksi desiilien tulo-osuudet eivät aina summaudu sataan.

* = ennakkotieto

Asetelma 3.

Gini-kertoimet kulutusyksikköä kohti laskettujen tuotannontekijätulojen, bruttotulojen ja käytettävissä olevien tulojen mukaan vuosina 1990–1999*

Tulokäsite	Gini-kerroin										
	1990	1991	1992	1993A	1993B	1994	1995	1996	1997	1998	1999*
Tuotannontekijätulot	39,0	39,7	42,3	45,1	45,7	46,5	46,4	46,8	47,3	47,2	48,0
Bruttotulot	25,5	25,1	25,2	26,1	26,3	26,2	26,9	27,6	28,7	29,6	31,2
Käytettävissä olevat tulot	20,4	20,2	19,9	21,0	21,1	20,9	21,7	22,2	23,6	24,6	26,2
Tulonsiirtojen tuloeroja tasaava vaikutus	Muutos-%										
	1990	1991	1992	1993A	1993B	1994	1995	1996	1997	1998	1999*
(1) Saadut tulonsiirrot	34,8	36,8	40,4	42,1	42,4	43,7	42,0	41,0	39,3	37,3	35,0
(2) Maksetut tulonsiirrot	20,1	19,3	20,9	19,5	19,8	20,2	19,3	19,6	17,8	16,9	16,0
(3) Yhteisvaikutus	47,8	49,0	52,8	53,4	53,8	55,1	53,2	52,6	50,1	47,9	45,4

Vuoden 1993 tiedot on laskettu kahdella tavalla tulojen muodostuksessa tehtyjen muutosten tähden: A on vertailukelpoinen sitä edeltävien vuosien kanssa ja B vuosien 1994–1999* kanssa.

* = ennakkotieto

Sosioekonomisten ryhmien tulokehitys

Asetelmassa 4 on esitetty ennakkotietoja sosioekonomisten ryhmien tulojen muutoksista vuonna 1999 edellisvuoteen verrattuna². Tulomuutokset on laskettu käytettävissä olevien tulojen keskiarvoista ja mediaaneista. Tulojen muutoksia tarkasteltaessa on pidettävä mielessä rakennemuutosten vaikutus. Vuonna 1999 toimihenkilötalouksien lukumäärä lisääntyi ja työttömien kotitalouksien lukumäärä laski. Lisäksi yrittäjätalouksien, erityisesti maatalousyrittäjien, lukumäärä laski.

Kun tulomuutoksia lasketaan kahden vuoden poikkileikkausaineistoista, vaikuttavat sosioekonomisessa rakenteessa tapahtuneet muutokset arvioihin tulokehityksestä. Tämän vuoksi tulomuutokset on laskettu myös paneeliasetelmasta eli sellaisten kotitalouksien tuloista, joiden sosioekonominen ryhmä on pysynyt muuttumattomana vuosina 1998 ja 1999. Paneeliasetelmassa keskimääräistä tulotasoa on mitattu keskiarvolla.

Ennakkotietojen mukaan kaikkien sosioekonomisten ryhmien reaalitytulot lisääntyivät vuonna 1999 edellisvuoteen verrattuna. Paras tulokehitys oli kotitalouksilla, joiden pääasiallisesta toimeentulosta vastasi yrittäjä.

Yrittäjien hyvä tulokehitys näkyy sekä paneeli- että poikkileikkausasetelmassa. Yrittäjätaloudet ovat hyötöneet muita ryhmiä enemmän omaisuustulojen lisääntymisestä. Yrittäjätalouksista yli viisi henkeä työllistä-

vät yrittäjät lisäsivät tulojaan muita ryhmiä selvästi enemmän.

Paneeliasetelman mukaan maatalousyrittäjänä molempina vuosina olleiden tulokehitys oli hieman keskimääräistä heikompaa. Poikkileikkausasetelmassa maatalousyrittäjien keskimääräiset tulot nousevat selvästi. Tähän vaikuttanee rakennemuutos, sillä maatalousyrittäjätalouksien lukumäärä väheni edelleen selvästi vuonna 1999.

Palkansaajatalouksien tulot lisääntyivät vähemmän kuin yrittäjätalouksien. Kaikkien tarkastelunäkökulmien mukaan toimihenkilöiden, sekä ylempien että alempien, tulokehitys on ollut jonkin verran parempaa kuin työntekijätalouksilla. Toimihenkilöt ovat hyötöneet omaisuustulojen kasvusta työntekijätalouksia enemmän. Palkansaajatalouksista erityisesti ylempien toimihenkilöiden lukumäärä lisääntyi vuonna 1999.

Ennakkotietojen mukaan eläkeläistalouksien tulokehitys oli positiivista, mutta keskimääräistä heikompaa kaikkien asetelman 4 lukujen perusteella vuonna 1999. Työttömien kotitalouksien³ reaalitytulot nousivat poikkileikkausasetelman mukaan sekä mediaanilla että keskiarvolla mitaten. Toisaalta paneeliasetelman mukaan molempina vuosina työttöminä olleiden kotitalouksien tulokehitys oli varsin heikkoa. Työttömien kotitalouksien lukumäärä laski edelleen selvästi.

2 Otannasta aiheutuvan satunnaisvaihtelun vuoksi tuloksiin on suhtauduttava lähinnä suuntaa antavina. Satunnaisvaihtelun merkitys on suurin yrittäjillä, maatalousyrittäjillä ja työttömillä kotitalouksilla.

3 Kotitaloudet, joiden pääasiallisesta toimeentulosta vastaava henkilö oli vähintään 6 kuukautta työttömänä vuonna 1999.

Asetelma 4.

Ennakkotietoja keskimääräisten tulojen reaalista muutoksesta sosioekonomisen ryhmän mukaan vuonna 1999, %.
Tulokäsité: kotitalouden käytettävissä olevat tulot.

Kotitalouden sosioekonominen ryhmä	Muutos edellisestä vuodesta, %		
	Koko aineisto: poikkileikkausasetelma		Paneeliasetelma
	Keskiarvo	Mediaani	Keskiarvo
Maatalousyrittäjät	9,8	7,1	3,0
Muut yrittäjät	19,7	13,6	21,9
Ylemmät toimihenkilöt	5,6	2,6	8,9
Alemmat toimihenkilöt	4,0	4,9	5,7
Työntekijät	1,3	1,3	3,2
Eläkeläiset	1,5	0,5	1,2
Työttömät	4,3	2,9	0,9
Kaikki kotitaloudet	6,0	3,4	5,9

Tulokehitys kotitalouden elinvaiheen mukaan

Asetelmassa 5 on esitetty ennakkotietoja tulojen muutoksista kotitalouden elinvaiheen mukaan. Tulokehitystä kuvataan käytettävissä olevien tulojen keskiarvon ja mediaanin muutosten avulla.

Parit, joilla oli lapsia, lisäsivät tulojaan jonkin verran muita ryhmiä enemmän. Paras tulokehitys oli kotitalouksissa, joissa nuorin lapsi oli 7–12-vuotias. Myös lapsettomien parien tulot lisääntyivät hieman keskimääräistä enemmän. Tulokehitys oli eri ikäluokissa varsin tasaista. Lapsettomat parit, joissa viitehenkilö oli yli 64-vuotias, lisäsivät kuitenkin tulojaan aavistuksen enemmän kuin nuoremmat kotitaloudet.

Yksinhuoltajien tulokehitys on ollut viime vuosina heikkoa, mutta vuonna 1999 myös yksinhuoltajien reaalitytulot lisääntyivät selvästi edellisvuoteen verrattuna. Yksinhuoltajien ja yhden hengen kotitalouksien tulot lisääntyivät kuitenkin jonkin verran muita ryhmiä vähemmän. Yhden hengen kotitalouksissa nuoremmat ikäryhmät lisäsivät tulojaan vanhempia ikäryhmiä enemmän, kun tarkastellaan mediaanitulon muutosta. Keskiarvotulolla tarkasteltuna tulokehitys näyttää selvästi tasaisemmalta.

Asetelma 5.

Ennakkotietoja keskimääräisten tulojen reaalista muutoksesta kotitalouden elinvaiheen mukaan vuonna 1999, %.
Tulokäsité: kotitalouden käytettävissä olevat tulot.

Kotitalouden elinvaihe	Muutos edellisestä vuodesta, %	
	Keskiarvo	Mediaani
Yhden hengen taloudet	5,1	3,4
Ikä:		
– 24 vuotta	5,0	7,5
25 – 34 vuotta	7,3	5,6
35 – 64 vuotta	5,1	3,0
65 – vuotta	4,7	1,7
Yksinhuoltajataloudet	4,7	3,5
Lapsettomat parit	7,0	4,7
Viitehenkilön ikä:		
– 34 vuotta	6,3	3,5
35 – 64 vuotta	6,6	3,4
65 – vuotta	8,1	4,1
Parit, joilla lapsia:	8,9	5,0
Kaikki lapset alle 7-vuotiaita	2,4	4,1
Nuorin lapsi alle 7-vuotias	7,3	3,0
Nuorin lapsi 7 – 12-vuotias	11,5	8,1
Nuorin lapsi 13 – 17-vuotias	6,3	3,8
Kaikki kotitaloudet	6,0	3,4

Pienituloiset kotitaloudet vuonna 1999

Asetelmassa 6 on esitetty ennakkotietoja pienituloisista kotitalouksista ja henkilöistä. Kotitalous on määritelty pienituloiseksi, jos käytävissä olevat tulot kulutusyksikköä kohti laskettuna ovat alle puolet kaikkien kotitalouksien mediaanitulosta. Tätä mittaria kutsutaan myös suhteelliseksi köyhyysmitaksi ja pienituloisten osuutta kaikista kotitalouksista suhteelliseksi köyhyysasteeksi.

Vuonna 1999 pienituloisiksi luokiteltuja kotitalouksia oli noin 94 000 eli jonkin verran vähemmän kuin vuonna 1998. Henkilöitä pienituloisissa kotitalouksissa oli 187 000, mikä on myös hieman vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Pienituloisuus on määritelty suhteellisenä, joten pienituloisten lukumäärä reagoi lähinnä tuloerojen muutoksiin jakauman alaosassa. Esimerkiksi tulotason voimakas lasku laman aikana ei näy pienituloisten määrässä, sillä lamavuosina pienituloisten määrä hieman väheni. Toimeentulo-ongelmia kokeneiden määrää kuvaa toisesta näkökulmasta asetelman 6 tieto toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien määrästä. Tiedot perustuvat STAKESin toimeentulotukitilastoon. STAKESin tietojen mukaan toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien lukumäärä väheni edelleen vuonna 1999.

Asetelma 6.

Pienituloisiksi luokiteltujen lukumäärät sekä toimeentulotukea saaneet vuosina 1990–1999*

Vuosi	Pienituloiset Pienituloisen raja puolet kunkin vuoden mediaanitulosta				Toimeentulotukea saaneet ¹	
	Kotitalouksien lukumäärä	Osuus kotitalouksista, %	Henkilöitä kotitalouksissa	Osuus henkilöistä, %	Kotitalouksia	Henkilöitä
1990	66 800	3,1	119 600	2,4	181 600	314 000
1991	80 200	3,7	147 400	3,0	222 700	396 100
1992	70 400	3,2	128 600	2,6	258 900	464 600
1993A	70 900	3,2	125 500	2,5	292 600	528 100
1993B	73 200	3,3	130 500	2,6	292 600	528 100
1994	62 900	2,9	117 400	2,3	329 400	577 300
1995	71 000	3,1	121 400	2,4	339 000	584 100
1996	87 200	3,8	146 700	2,9	349 600	609 700
1997	86 800	3,7	154 300	3,0	344 700	593 800
1998	105 200	4,5	195 900	3,9	313 300	534 900
1999*	93 700	4,0	187 000	3,7	292 000	492 700

Vuoden 1993 tiedot on laskettu kahdella tavalla tulojen muodostuksessa tehtyjen muutosten tähden: A on vertailukelpoinen sitä edeltävien vuosien kanssa ja B vuosien 1994–1999* kanssa. Vuosien 1990–1994 luvut on laskettu tulojakotilaston aikasarjatiedostosta, joten ne poikkeavat hieman aiemmin julkaistuista luvuista.

* = ennakkotieto

1 Lähde: STAKES. STAKESin kotitalouskäsite poikkeaa tulojakotilaston käsitteestä. Esimerkiksi 18 vuotta täyttänyt muodostaa oman kotitalouden, vaikka asuisikin vanhempiansa luona.

Kokopäivätoimisten palkansaajien mediaanipalkka 140 000 markkaa vuonna 1999

Ennakkotietojen mukaan koko vuoden kokoaikatyötä tehneiden palkansaajien lukumäärä oli noin 1,35 miljoonaa vuonna 1999. Tämä on noin 60 000 henkilöä enemmän kuin edellisvuonna.

Vuonna 1999 kokopäivätoimisten palkansaajien vuosipalkkojen mediaani oli 140 000 markkaa, joka on nimellisesti 3,2 prosenttia ja reaalisesti 2 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Vuosipalkkojen keskiarvo oli 162 200 markkaa. Se on reaalisesti noin 3 prosenttia korkeampi kuin vuonna 1998.

Kokopäivätoimisten miespalkansaajien lukumäärä oli noin 717 000, joka on 24 000 henkilöä enemmän kuin vuonna 1998. Vuosipalkkojen mediaani oli miehillä 158 400 markkaa, joka on reaalisesti 3,4 prosenttia edellisvuotta enemmän. Kokopäivätoimisia naispalkansaajia oli noin 631 000 eli noin 30 000 henkilöä edellisvuotta enemmän. Vuosipalkkojen mediaani oli naisilla 123 700 markkaa. Tämä on 0,7 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna.

Koska miespalkansaajien mediaanipalkka nousi enemmän kuin naisten, sukupuolten väliset palkkaerot kasvoivat edellisvuoteen verrattuna. Vuonna 1999 naisten mediaanipalkka oli 78,1 prosenttia miesten mediaanipalkasta, kun suhde vuonna 1998 oli 79,2 prosenttia.

Kokonaisuutena palkkatuloerot hieman supistuivat vuonna 1999 edellisvuoteen verrattuna, kun käytetään mittareita, jotka eivät ota huomioon jakauman ääripäisissä tapahtuneita muutoksia. Miesten palkkatuloerot näyttävät hieman supistuneen jakauman yläosasta.

Naisten palkkatuloerot kasvoivat yläosasta ja supistuivat alaosasta, mutta pysyivät kokonaisuutena ennallaan.

Tulonjakotilastossa käytetty palkkatulokäsite sisältää työsuhdeoptioista saadut tulot. Ne vaikuttavat asetelmassa 7 esitettyihin tunnuslukuihin käytännössä keskiarvoihin ja koko jakauman huomioon ottaisiin hajontamittareihin (Gini-kerroin). Tämän vuoksi palkkatuloerot näyttävät kasvavan voimakkaasti jakauman yläpäästä, kun hajontaa mitataan esimerkiksi Gini-kertoimella.

Asetelma 7.

Koko vuoden kokoaikatyötä tehneiden palkansaajien lukumäärät, keskimääräiset palkkatulot ja palkkahajonnan tunnuslukuja sukupuolen mukaan vuosina 1990, 1995, 1998 ja 1999*

Desiili	Yhteensä				Miehet				Naiset			
	1990	1995	1998	1999*	1990	1995	1998	1999*	1990	1995	1998	1999*
Lukumäärä, 1000 henkilöä	1 609,7	1 202,1	1 292,8	1 348,4	837,1	626,2	693,0	717,1	772,6	575,9	599,8	631,4
Keskiarvo, 1000 mk	120,8	141,0	155,7	162,2	137,6	159,2	175,5	183,3	102,6	121,3	132,8	138,3
Mediaani, 1000 mk	107,4	125,7	135,6	140,0	122,2	143,3	153,8	158,4	94,3	111,3	121,8	123,7
d9/d1	2,48	2,33	2,42	2,38	2,57	2,41	2,54	2,50	2,10	2,01	2,03	2,04
d9/d5	1,70	1,66	1,73	1,70	1,72	1,66	1,72	1,70	1,54	1,53	1,52	1,59
d5/d1	1,46	1,41	1,40	1,40	1,49	1,45	1,47	1,47	1,37	1,32	1,33	1,29
Gini-kerroin	22,1	20,7	21,9	22,8	22,6	21,3	22,9	24,1	17,9	16,8	17,3	18,0

* = ennakkotieto

Tuoteseloste

Tutkimusmenetelmä

Julkaisun tiedot perustuvat vuoden 1999 tulonjakotilaston ennakoaineistoon. Tulonjakotilasto perustuu otantaan ja siinä on käytössä paneeliotos, jossa sama kotitalous on mukana tutkimuksessa kahtena vuotena peräkkäin. Noin puolet tulonjaon kokonaisotoksesta vaihtuu vuosittain. Tulonjakotilaston otoskoko ja vastauskato ilmenevät taulukosta 1. II paneelin kato paneelin alusta lukien oli siihen ensimmäisenä vuonna (keväällä 1999) liitetyn varallisuustutkimuksen vuoksi selvästi tavallista korkeampi eli 35,6 prosenttia.

Koska tulonjakotilasto perustuu otantaan, sen tuloksiin sisältyy satunnaisvirhettä. Ryhmissä, joissa otokseen on tullut vähän havaintoja, satunnaisvirhe saattaa olla suuri ja tulokset sen vuoksi epävarmoja. Mikäli ryhmään on otoksessa tullut alle 30 havaintoa, tietoja ei julkaista. Satunnaisvaihtelua hallitaan keskivirheiden

avulla. Keskivirhelaskelmia julkaistaan kesällä 2001 ilmestyvässä tulonjakotilaston vuosijulkaisussa. Ennakkotilaston keskivirhelaskelmia voi tiedustella Tilastokeskuksesta.

Tulotiedot on kerätty pääasiassa hallinnollisista rekistereistä. Näistä tärkeimpiä ovat verohallituksen henkilöverotuksen tietokanta ja Kelan etuustiedot. Ennakkotilastoa laadittaessa on jouduttu käyttämään ennakkollisia verotietoja. Ennakkollisten verotietojen puutteellisuus voi heikentää tietojen laatua lähinnä yrittäjä- ja omaisuus-tulojen osalta.

Aineiston käsittelyvirheiden vähentämiseksi on suoritettu sekä koneellisia että muita tarkistuksia. Tarkistuksilla on pyritty vähentämään virheellisten haastattelutietojen määrää sekä varmistamaan haastattelutietojen keskinäinen loogisuus. Haastattelutietojen lisäksi on korjattu myös rekisteritiedoissa havaittuja puutteita ja virheitä.

Taulukko 1.
Vuoden 1999 tulonjakotilaston otoskoko ja vastauskato.

Tulonjakotilasto 1999	I paneeli	II paneeli	Koko otos
Brutto-otos, kotitalouksia	6 432	4 777	12 209
– Ylipeitto	94	45	139
= Netto-otos	6 338	4 732	11 070
– Kato	1 261	219	1 480
Hyväksytyt kotitalouksia	5 077	4 513	9 590
Nettokato, % (kato/netto-otos)	19,9	4,6	13,4

Käsitteet

Tulokäsitteinä on käytetty tuotannontekijätuloja, bruttotuloja ja käytettävissä olevia tuloja. Tuotannontekijätulot muodostuvat palkka-, yrittäjä- ja omaisuustuloista. Kun tuotannontekijätuloihin lisätään saadut tulonsiirrot saadaan bruttotulot. Kun bruttotuloista vähennetään maksetut verot ja veronluontoiset maksut päästään käytettävissä oleviin tuloihin.

Palkansaajia kuvaavassa osassa käytetty vuosipalkka-käsite sisältää palkansaajan saamat luontoisedut, lomarahat sekä erilaiset yksilölliset palkkiot ja ylityökorvaukset. Lisäksi vuosipalkkaan sisältyvät palkkatulot mahdollisista sivutoimista.

Tulonjakotilastossa myös realisoidut työsuhdeoptiot on luettu palkkatuloksi. Sen sijaan kansantalouden tilinpidossa realisoidut työsuhdeoptiot eivät vaikuta kotitalouksien käytettävissä olevaan tuloon.

Vuoden 1999 ennakkotilastossa tietoja vertaillaan tulonjakotilaston vuoden 1998 lopullisiin tietoihin. Tulomuutoksia elinvaiheen ja sosioekonomisen aseman mukaan tarkasteltaessa vuoden 1998 tulokäsite on tehty vertailukelpoiseksi vuoden 1999 ennakkotietojen kanssa. Vuoden 1999 ennakkotilaston tulokäsitteestä puuttuvat kiinteistöverot ja laskennallinen tulo omaan käyttöön otetuista tuotteista.

Vuoden 1993 tiedot on esitetty kahdella tavalla laskennallisen asuntotulon muodostuksessa tehtyjen muutosten vuoksi. Ennen vuotta 1995 asuntotulon määrittämisessä käytettiin huoneenvuokrien tasoylesohjetta. Vuodesta 1995 alkaen vuokra-arvon määrittäminen perustuu Tilastokeskuksen vuokratiedusteluun. Asuntotulo on laskettu uudella tavalla vuosille 1993 ja 1994. Vuonna 1993 laskentatavan muutos alensi nettoasuntotuloa noin 5 miljardia markkaa ja vuonna 1994 noin 5,2 miljardia markkaa. Käytettävissä olevat tulot alenivat vuonna 1993 noin 2 400 markkaa eli 129 400 markasta 127 000 markkaan ja vuonna 1994 noin 2 300 markkaa 129 000 markasta 126 700 markkaan kotitaloutta kohti.

Luokitukset

Sosioekonomisen aseman määrittämiseksi henkilöt on ensin jaettu ammatissa toimiviin ja ammatissa toimimattomiin. Ammatissa toimiviksi on pääsääntöisesti luokiteltu kaikki tutkimusvuonna vähintään kuutena kuukautena tuotantotoimintaan osallistuneet. Kotitalouden sosioekonominen asema on määritetty viitehenkilön sosioekonomisen aseman mukaan. Luokitusta on kuvattu tarkemmin julkaisussa Sosioekonomisen aseman luokitus 1989 (Tilastokeskus, Käsikirjoja Nro 17, Helsinki 1989).

Sosioekonomisten ryhmien tulokehitystä on arvioitu laskemalla keskimääräisten tulojen muutokset poikkileikkausasetelmassa ja paneeliasetelmassa. Tavanomaisessa poikkileikkaustarkastelussa rakenne muutokset vaikeuttavat tulokehityksen arviointia. Tulonjakotilastossa samoilta kotitalouksilta kerätään tietoa kahdelta peräkkäiseltä vuodelta, jolloin tätä ns. paneeliasetelmaa hyödyntämällä on mahdollista tarkastella sellaisten kotitalouksien tulokehitystä, joiden elinvaihe tai sosioekonominen asema on säilynyt muuttumattomana kahden peräkkäisen vuoden välillä. Paneeliasetelman tavoitteena on eliminoida rakenne muutosten vaikutusta keskiarvolukujen avulla kuvattuun tulokehitykseen.

Kokopäivätoimiseksi palkansaajiksi luokitellaan palkansaajat, jotka ovat haastattelussa ilmoittaneet työkennelleensä kokopäiväisinä palkansaajina 12 kuukautta vuonna 1999.

Lisätiedot

Tulonjakotilaston internet-sivuilla on lisätietoa tulonjakotilaston laadinnasta. Kotisivun osoite on <http://www.tilastokeskus.fi/tk/el/tulo/tulonj.html>. Vuoden 1999 tulonjakotilaston vuosijulkaisu julkaistaan kesäkuussa 2001.

Kotitalouksien varallisuus 1998

Markku Säylä

Raportissa kuvataan suomalaisten kotitalouksien varallisuutta eri muotoineen, muun muassa asuntovarallisuutta ja osakeomistusta. Kotitalouksien tulot, kulutusmenot, velkaantuminen, asunto- ja arvopaperikaupat ja saadut perinnöt kuuluvat niin ikään julkaisun aihepiiriin.

Varallisuutta tutkittiin edellisen kerran lama-aikana. Uudessa tutkimuksessa on mielenkiintoisia tietoja varallisuusjakauman muutoksista. Miten eri väestöryhmät saivat osuutensa talouskasvun tuomasta hyvinvoinnista? Aineiston perustiedot saatiin 3 900 kotitaloudelta.

Varallisuustutkimuksesta on saatavana tilauksesta taulukoita ja erillisselvityksiä.

Tiedustelut:

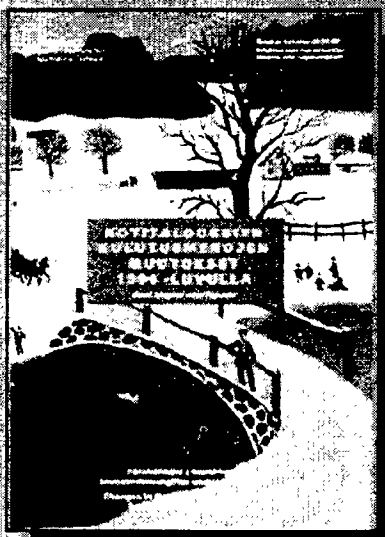
Markku Säylä

puh. (09) 1734 3410

markku.sayla@tilastokeskus.fi

Kotitalouksien kulutusmenojen muutokset 1990-luvulla

Kirsi Ahlqvist – Airi Pajunen

Julkaisussa kuvataan kotitalouksien kulutuksen tasossa ja rakenteessa viime vuosikymmenenä tapahtuneita muutoksia. Miten vuosikymmenen alun lamavuosien aikana kulutuksesta tingittiin ja miten kotitalouksien kulutus sen jälkeen muuttui? Miten eri väestöryhmät muuttivat kulutustaan ja ovatko kulutuserot kasvaneet? Miten palveluiden osuus kulutuksesta on muuttunut?

Tiedot perustuvat vuosien 1990, 1994–96 ja 1998 kulutustutkimuksiin. Tutkimukseen osallistui näinä vuosina yhteensä 19 000 kotitaloutta. Julkaisussa esitellään myös kulutustutkimuksen keskeiset käsitteet ja luokitukset.

Kulutustutkimuksesta on mahdollista saada valmiita taulukoita. Teemme lisäksi toimeksiannosta tulosteita ja selvityksiä asiakkaan haluamassa muodossa.

Tiedustelut:

Airi Pajunen

puh. (09) 1734 3408

airi.pajunen@tilastokeskus.fi

Anton Antonius

puh: (09) 1734 3415

anton.antonius@tilastokeskus.fi

kulutus.tilastokeskus@tilastokeskus.fi

<http://www.tilastokeskus.fi/tk/el/kulutustutkimus/kulutust.html>

SVT Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Tulot ja kulutus 2000:36
Inkomst och konsumtion
Income and Consumption

Lisätietoja:

Veli-Matti Törmälehto (09) 1734 3680
Pekka Ruotsalainen (09) 1734 2610